

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО**

Факультет філології й журналістики імені Михайла Стельмаха
Кафедра української літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

з науково-педагогічної роботи

_____ доц. Гусев С.О.

«_____» _____ 2020 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Теорія тексту і твору

підготовки здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра
галузі знань 06 Журналістика та інформація
спеціальності 061 Журналістика
освітня програма Журналістика
факультет Філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Вінниця – 2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія тексту і твору» для студентів за спеціальністю 061 Журналістика
Мова навчання українська

«____» _____ 2020 року. с.

Розробник – Зелененька Ірина Алімівна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української літератури.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української літератури

Протокол від «____» _____ 2020 року № ____ .

Завідувач кафедри

української літератури _____ доц. А. П. Віннічук

«____» _____ 2020 року

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Протокол від «____» _____ 2020 року № ____ .

Голова навчально-методичної комісії

факультету філології й журналістики

імені Михайла Стельмаха _____ доц. Кухар Н.І.

«____» _____ 2020 року

1. Опис навчальної дисципліни «Теорія тексту і твору»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0303 Журналістика та інформація	Обов'язкова дисципліна	
	Спеціальність: 6.030301 Журналістика; 6.030302 Реклама і зв'язки з громадськістю	Рік підготовки	
Розділів – 3		3-й	3-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр:	
		5-й	5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2.7 самостійної роботи студента – 4	Ступінь вищої освіти: бакалавр	Лекції	
		22 год.	6
		Практичні	
		26 год.	8
		Лабораторні	
		0 год.	–
		Самостійна робота	
		72 год.	106
		Індивідуальні завдання: 0 год.	
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 35 % ауд. занять і 65 % самостійної роботи,
для заочної форми навчання – 12 % ауд. занять і 88 % самостійної роботи.

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Мета навчальної дисципліни – набуття студентами знань щодо особливостей побудови й аналізу текстів мас-медіа з урахуванням специфіки кожного виду ЗМК; вироблення умінь і навичок їх застосування на практиці під час написання журналістських матеріалів різних жанрів, під час проведення радіо- та телепередач.

2.2. Завдання навчальної дисципліни:

- оволодіння теоретичними знаннями щодо існування структур журналістського твору;
- представлення твору і тексту як цілісного феномену;
- опанування практичними навичками написання журналістських матеріалів згідно з сучасними психологічними та психолінгвістичними теоріями сприймання інформації;
- уміння використовувати мовні засоби для посилення емоційно-експресивного потенціалу мультимедійних творів.

2.3. Компетентності

2.3.1. Загальні компетентності:

- здатність до образного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати на практиці набуті теоретичні знання.

2.3.2. Фахові компетентності:

- знання та розуміння основних шляхів й закономірностей розвитку української літератури;
- здатність визначати специфіку суспільно-історичного контексту розвитку української літератури від давнини до сьогодення;
- здатність давати стильові характеристики кожного періоду української літератури;
- здатність оцінювати та визначати роль і місце письменника в літературному процесі доби;
- здатність проводити літературознавчий аналіз художніх текстів тексти, визначених програмою.

2.4. Програмні результати навчання:

- вміння опрацьовувати критичні праці й користуватися довідковою літературою;
- вміння характеризувати кожен твір письменства в суспільно-історичному контексті й обґрунтовувати причину їх зміни;
- вміння осягати сутність культурно-історичних феноменів від давнини до сьогодення;
- вміння визначати культурно-історичну цінність твору в контексті світової літератури;
- вміння з'ясовувати культурно-історичну функцію твору та його автора в сфері національної й світової літератур;
- вміння упорядковувати, оцінювати, аналізувати, порівнювати художні твори, опираючись на здобуті знання;
- вміння виробляти та відстоювати власну позицію під час розв'язання проблеми шляхом ведення дискусії.

3. Програма навчальної дисципліни «Теорія тексту і твору»

Розділ 1. Загальні проблеми текстознавства

Тема 1. Текстознавство як наука про текст

Становлення наукових основ вивчення тексту. Текстознавство як галузь філології, що вивчає закони творення тексту як найвищої й незалежної мовної єдності, а також притаманні текстам типи, властивості, функції, стилі та жанри. Об'єкт дослідження текстології. Становлення текстознавства як окремої науки. Основні методологічні принципи. Найважливіші проблеми текстознавства.

Текст як предмет дослідження. Історія вивчення тексту. Журналістський текст як засіб мовної комунікації між адресатом і адресантом.

Сучасні засоби репрезентації тексту. Поняття про «гіпертекст», «мегатекст», «над текст», «унітекст», «стереотекст».

Основні категорії текстознавства.

Тема 2. Загальна характеристика тексту як лінгвістичного феномену

Диференційні ознаки тексту, його семантична структура; логічна структура тексту.

Текст і твір: їх порівняльна характеристика. Текст і дискурс як складний соціологічний феномен сучасного комунікативного середовища. Текст як елементарна одиниця дискурсу. Розмежування понять «текст» і «дискурс», «дискурс» і «мовлення». Основні лінгвістичні категорії дискурсу як «тексту в ситуації».

Тема 3. Властивості та функції тексту

Інформація як поняття, її види: офіційна, статистична, масова, інформація про особу, правова інформація, інформація довідково-енциклопедичного характеру, науково-просвітницька інформація.

Комунікативний аспект тексту. Вербальна та невербальна комунікації.

Функції текстів: контактна, організуюча, функція формування поглядів, аферентна, заклична.

Тема 4. Інтерпретація тексту

Сутність і природа інтерпретації. Види та стилі інтерпретації. Адекватність та повнота інтерпретації. Особливості породження тексту як об'єкта інтерпретації. Причини порушення процесів сприймання і розуміння.

Розділ 2. Журналістський текст як об'єкт текстознавства

Тема 5. Специфіка журналістського тексту

Сутність та ознаки журналістського тексту. Журналістський текст патогенного характеру. Сутність патогенного тексту. Маніпуляція свідомістю як ознака патогенного тексту. Медіанасильство: психологія впливу. Аргументи прихильників екранного насильства. Профілактика патогенного впливу. Преса та кримінал.

Журналістський текст як структурна цілісність. Передумови і методи творення журналістського тексту. Породження й існування тексту: автор – реципієнт. Основні принципи структурування журналістського тексту. Аналіз журналістського твору.

Тема 6. Стилi журналістського тексту

Стиль як засіб реалізації авторського задуму. Публіцистичний стиль. Офіційно-діловий стиль. Науковий стиль. Художній стиль. Розмовно-побутовий стиль. Епістолярний стиль. Конфесійний стиль. Авторський стиль. Стиль як спосіб зображення дійсності.

Тема 7. Жанри журналістського твору

Співвідношення понять «жанр» і «текст» у журналістиці. Традиційна система журналістських жанрів: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні, сатирично-гумористичні. Новітні явища в журналістській генетиці.

Тема 8. Особливості перцепції та реценції журналістського тексту

Журналістський текст як предмет перцепції. Специфіка розуміння журналістського тексту. Специфіка запам'ятовування журналістського твору. Особливості комплексного впливу тексту й аудіовізуальних засобів ЗМІ.

Текст і зображення. Текст і відеоряд. Текст і музичне оформлення.

Розділ 3. Проблеми редакторської підготовки видання: текстознавчий підхід.

Тема 9. Квалілогія тексту як підстава редакторської діяльності

Наука про якість видавничої продукції. Критерій якості тексту у видавничій практиці. Змістові показники якості тексту. Чинники зниження якості тексту.

Тема 10. Структура тексту: принципи авторського втручання

Композиція тексту. Архітектоніка тексту. Абзацоподіл тексту. Заголовковий комплекс і рубрикація у тексті. Композиційні зв'язки заголовка з текстом. Мовні особливості газетного заголовка. Місце і види рубрик та суперрубрик у заголовковому комплексі.

Тема 11. Етапи, напрями і види редакторської роботи над текстом

Мовна норма і відхилення від неї (помилка) як підстава редагування. Методик виправлення тексту літературним редактором. Оформлення основних елементів тексту. Особливості редагування певних видів тексту. Помилки у

радіо текстах. Помилки у телетекстах. Помилки у газетних текстах.
Особливості підготовки рекламних текстів.

4. Структура навчальної дисципліни «Теорія тексту і твору»

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	У тому числі				Усього				
		лк	пз	інд	с.р		лк	пз	інд	с.р.
Розділ 1. Загальні проблеми текстознавства	26	4	2		20	39	2	2	-	35
Розділ 2. Журналістський текст як об'єкт текстознавства	60	10	12		32	39	2	2	-	35
Розділ 3. Проблеми редакторської підготовки видання: текстознавчий підхід	32	6	6		20	42	2	4		36
Розділ 1. Загальні проблеми текстознавства										
Тема 1. Текстознавство як наука про текст	4	2			2	-	2	-	-	8
Тема 2. Загальна характеристика тексту як лінгвістичного феномену	6	2			4	-	-	2	-	7
Тема 3. Властивості та функції тексту	6				6	-	-	-	-	10
Тема 4. Інтерпретація тексту	10		2		8	-	-	-	-	10
Разом за розділом 1	26	4	2		20	39	2	2	-	35
Розділ 2. Журналістський текст як об'єкт текстознавства										
Тема 5. Специфіка журналістського тексту	14	4	2		8	-	2	-	-	8
Тема 6. Стили журналістського тексту	12	2	2		8	-	-	-	-	10
Тема 7. Жанри журналістського твору	14	2	4		8	-	-	2	-	7
Тема 8. Особливості перцепції та рецепції журналістського тексту	14	2	4		8					10
Разом за розділом 2	54	10	8		32	39	2	2	-	35
Розділ 3. Проблеми редакторської підготовки видання: текстознавчий підхід										

Тема 9. Квалілогія тексту як підстава редакторської діяльності	12	2	2		8		2			12
Тема 10. Структура тексту: принципи авторського втручання	12	2	4		6			2		12
Тема 11. Етапи, напрями і види редакторської роботи над текстом	10	2	2		6			2		12
Разом за розділом 3	34	6	6		20	42	2	4	-	36
Усього годин	120	22	26		72	120	6	8	-	106

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Денна ф.н.	Заочна ф.н.
1	Особливості породження тексту як об'єкта інтерпретації	2	
2.	Журналістський текст патогенного характеру	2	2
3.	Передумови і методи творення журналістського тексту	2	2
4.	Стиль як спосіб зображення дійсності	2	-
5.	Новітні явища в журналістській генетиці	2	-
6.	Специфіка розуміння журналістського тексту	2	
7.	Особливості комплексного впливу тексту й аудіовізуальних засобів ЗМІ	2	
8.	Змістові показники якості тексту	2	-
9.	Архітектоніка тексту	2	-
10.	Оформлення основних елементів тексту	2	2
11.	Особливості підготовки рекламних текстів	2	2
...	Усього годин	26	8

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...	Усього годин	

Примітка. Навчальним планом не передбачено.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Текстознавство як наука про текст	8	10
2.	Загальна характеристика тексту як лінгвістичного феномену	6	10
3.	Властивості та функції тексту	8	8
4.	Інтерпретація тексту	6	10
5.	Специфіка журналістського тексту	8	10
6.	Стилі журналістського тексту	6	10
7.	Жанри журналістського твору	8	10
8.	Особливості перцепції та рецепції журналістського тексту	6	8
9.	Квалілогія тексту як підстава редакторської діяльності	6	10
10.	Структура тексту: принципи авторського втручання	6	10
11.	Етапи, напрями і види редакторської роботи над текстом	4	10
	Усього годин	72	106

9. Індивідуальні завдання

Журналістський аналіз тексту

Схема аналізу журналістського тексту:

1. Автор тексту (відомий, невідомий, містифікований).
2. Форма носія тексту (преса, Інтернет, телебачення, радіо).
3. Жанр.
4. Тематика й проблематика статті. Реконструкція авторської концепції.
5. Структурні елементи: заголовок, лід, наявність підрозділів.
6. Сюжет і фабула тексту.

7. Світ твору: хронотоп, описи, деталі. Центральні образи та факти. Мотив твору.
8. Персонажна сфера твору. Зовнішня та внутрішня характеристика персонажів (портрет, форми поведінки, ціннісні орієнтації, мовлення). Наявність різних «точок зору» та носіїв мовлення.
9. Стилїстика тексту. Мовна організація, наявність тропів.
10. Читацька спрямованість тексту. Апеляція до свідомості читача.
11. Відповідність текстуальних параметрів авторській концепції.

10. Методи й технології навчання

Спосіб організації практичної та теоретичної діяльності студентів під час вивчення навчальної дисципліни «Теорія тексту і твору» зумовлений закономірностями й особливостями змісту навчального предмета. Тому під час взаємодії викладачів і студентів буде використано такі методи навчання:

- 1) за характером подачі (викладення) навчального матеріалу: словесні, наочні, практичні;
- 2) за організаційним характером навчання: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю і самоконтролю у навчанні; бінарні (подвійні) методи навчання;
- 3) за логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедуктивні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання різноманітних методів та технологій викладання і навчання.

Пояснювально-ілюстративний метод: повідомлення інформації з використанням різних засобів з подальшим усвідомленням такої інформації та її фіксацією у пам'яті студентів. Найчастіше метод реалізується на лекціях у формі розповіді чи пояснення складного теоретичного та (або) великого за обсягом навчального матеріалу тощо.

Репродуктивний метод: відтворення і повторення способу діяльності за сформованим динамічним стереотипом дій. Метод є корисним для засвоєння основних понять.

Метод проблемного викладу навчального матеріалу передбачає створення проблемних ситуацій, надання допомоги студентам у їхньому аналізі з подальшим спільним розв'язанням поставлених завдань. Під час вивчення навчальної дисципліни викладач формує у студентів зразки наукового пізнання та вирішення проблемної ситуації.

Частково-пошуковий (евристичний) метод спрямований на залучення студентів до самостійного розв'язання пізнавального завдання. При цьому студенти опановують різні способи пошуку інформації, формують переконаність в істинності нових знань, аналізують достовірність отриманих результатів та можливі помилки та труднощі.

Дослідницький метод спрямований на залучення студентів до самостійного розв'язання завдання наукового характеру з використанням сучасних засобів обчислювальної техніки та інформаційно-комунікаційних технологій. При вивченні навчальної дисципліни студенти можуть виконувати науково-дослідні завдання з подальшим оформленням та оприлюдненням отриманих наукових результатів. При цьому викладач орієнтує студентів на проведення досліджень, долучає до їхньої самостійної організації.

Дистанційне навчання передбачає використання інтерактивної взаємодії тих, хто навчається, у парах, у групах, продуктивним є застосування хмарних технологій.

Серед словесних методів навчання увагу акцентуємо на лекції, навчальній дискусії, диспуті, консультації. Активізовано комп'ютерну презентацію, відеометоди поєднані з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання: дистанційними та мультимедійними. Під час практичних занять будуть використані новітні мультимедійні та комп'ютерні технології: робота в парах, групове навчання, мозковий штурм. На чільному місці перебуватиме індивідуальна науково-дослідна робота.

При викладанні навчальної дисципліни використовуються як традиційні, так і сучасні, зокрема особистісно-орієнтовані, інформаційно-комунікаційні технології навчання. Зокрема, для активізації освітнього процесу передбачено застосування проблемних лекцій, ділових ігор, занять-дискусій тощо. Лекції будуть органічно поєднуватися з практичними заняттями, а й із самостійною роботою, яка полягає в самостійному опрацюванні теоретичного матеріалу, підготовці до практичних занять, пошуку необхідної інформації, підборі та огляді літературних джерел за заданою тематикою, виконанні індивідуальних завдань тощо.

11. Критерії та методи оцінювання

Методи контролю забезпечують одержання зворотної інформації про зміст, характер і досягнення у навчально-пізнавальній діяльності студентів і про ефективність засвоєння навчального матеріалу.

Під час взаємодії викладачів і студентів буде використано такі методи контролю: метод усного контролю (індивідуальне опитування, фронтальна перевірка, групова перевірка); метод письмового контролю (контрольна робота, метод практичної перевірки, метод текстового контролю).

За місцем у навчальному процесі буде використано такі види контролю:

Попередній; поточний; періодичний; підсумковий; самоконтроль.

Оцінка за шкалами ECTS, стобаловою, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень студента
--	---------------------	---------------------------

<p>А 90-100 балів ВІДМІННО</p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; комплексом знань та вмінь, який характеризується системністю. Застосування знань здійснюється на основі самостійного цілеутворення, побудови власних програм діяльності.</p> <p>Студент проявляє нешаблонність мислення у виборі і використанні елементів комплексу знань, здатний самостійно і творчо використовувати набуті уміння відповідно до варіативних ситуацій навчання.</p> <p>Студент спроможний самостійно формулювати узагальнення та висновки, нові задачі, розв'язувати нестандартні задачі, ситуації. Навчально-пізнавальна активність обумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення.</p> <p>Студент проявляє інтерес до актуальних проблем відповідного освітнього компонента, може під керівництвом викладача вибрати предмет наукового дослідження, проводити самостійну науково-дослідну роботу.</p>	<p>ВИСОКИЙ</p>
<p>В 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ</p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні.</p> <p>Студент володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань студент спроможний вибрати необхідний елемент комплексу знань та вмінь.</p> <p>Застосування знань та вмінь здійснюється як у стандартних ситуаціях, так і при незначних варіаціях умов на основі використання загальних рекомендацій. Відбувається перенесення сформованих умінь або їх комплексів на розв'язування незнайомих задач, ситуацій.</p> <p>Навчально-пізнавальна активність стимулюється пізнавальними інтересами, продукт діяльності оцінюється як професійно значущий.</p>	<p>ВИСОКИЙ</p>
<p>С 75-79 балів ДОБРЕ</p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях.</p> <p>Студент усвідомлює особливості навчальних задач, ситуацій тощо. Пошук способів їх розв'язання здійснюється за зразком.</p> <p>Студент спроможний аргументувати застосування певної методичної дії у ході розв'язування задач, ситуацій тощо.</p> <p>Навчально-пізнавальна активність стимулюється мотивами професійного становлення і пізнавальними інтересами.</p>	<p>ДОСТАТНИЙ</p>

D 60-79 балів ДОБРЕ	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, може проілюструвати власними прикладами відповідь на питання, частково усвідомлює специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо, має знання про способи розв'язування типових задач, ситуацій тощо. Однак процес самостійного розв'язування задач, ситуацій тощо потребує опори на зразок. Навчально-пізнавальна активність студентів є ситуативно-евристичною. Домінують мотиви обов'язку та особистого успіху. Використання засобів саморозвитку та самопізнання відбувається не усвідомлено.	ЗАДОВІЛЬНИЙ
E 50-59 балів ДОСТАТНЬО	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компоненту на середньому рівні. Має уявлення про специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо. Виконання дій при роз'ясненні задач, ситуацій частково усвідомлюється, здійснюється частково правильно.	НИЗЬКИЙ
Fx 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬНО	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається не усвідомлено, однак переважно правильно, навчально-пізнавальна активність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом.	НЕЗАДОВІЛЬНО
F 0-34 балів НЕПРИЙНЯТО	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст окремих розділів. Виконання окремих методичних дій відбувається несвідомо, у більшості неправильно, навчально-пізнавальна активність проявляється лише у ситуаціях зовнішнього примусу.	

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																				Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Розділ 1. Загальні проблеми текстознавства					Розділ 2. Журналістський текст як об'єкт текстознавства					Розділ 3. Проблеми редакторської підготовки видання: текстознавчий підхід											
T1	T2	T3	T4	K	T5	T6	T7	T8	K	T9	T10	T11	K								
3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	5	30	100					

Шкала оцінювання: стобалова, ECTS, розширена

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, заліку

90 – 100	A	відмінно
80-89	B	дуже добре
75-79	C	добре
60-74	D	задовільно
50-59	E	достатньо
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	неприйнятно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни відображає створений навчально-методичний комплекс, який включає в себе:

- навчальну програму;
- робочу навчальну програму;
- плани лекційних занять;
- плани практичних занять;
- плани самостійної роботи;
- зміст індивідуальних завдань;
- конспект лекцій з дисципліни;
- питання до поточного контролю знань студентів;
- питання до підсумкового контролю знань студентів;
- інші матеріали.

14. Рекомендована література

Основна

1. Кузнецова ОД. Правові й етичні норми журналістики: тексти лекцій. Львів: РВВ Львів, ун-ту, 1993. 300 с.
2. Лазутина Г.В. Основы творческой деятельности журналиста: Учебник для студентов вузов. Москва, 2004. 204 с.
3. Москаленко А.З. Етика журналіста: між боротьбою за тираж і об'єктивною інформацією / А.З. Москаленко // Матеріали наук.-практ. конф.

"Українська журналістика – 97" / за заг. ред. А.З. Москаленка. Київ: Центр вільної преси, 1997. 170с.

4. Москаленко А.З. Теорія журналістики: підручник. Київ: Експрес-об'ява, 1998. 334 с.

5. Нерух О. Першооснови журналістської творчості: Навчальний посібник. Харків: Світ дитинства, 2000. 200 с.

6. Приступенко Т.О. Деякі аспекти етичної діяльності вітчизняних журналістів під час виборчих баталій / Т.О. Приступенко // Публіцистика і політика : зб. наук, праць / за ред. проф. В.І. Шкляра. Київ, 2001. Вип. 2.

7. Приступенко Т.О. Правові засади функціонування сучасних засобів масової комунікації України : монографія. За ред. В. В. Різуна; Київ. нац. Ун-т імені Т.Г. Шевченка. Київ, 2000. 204 с.

8. Приступенко Т.О. Тенденції розвитку свободи преси в Україні / Т.О. Приступенко // Вісн. Київ, ун-ту. Київ, 1993. С. 31–42. Сер. Журналістика.

9. Різун В.В. Роль ЗМК в демократичному суспільстві / В.В. Різун // Публіцистика і політика: зб. наук, праць / за ред. проф. В.І. Шкляра. Київ, 2001. Вип. 2.

10. Українське законодавство засоби масової інформації / Підготовлено Програмою правового захисту та освіти ЗМІ IREX У-Медіа. Київ, 2004. 100 с.

Додаткова

1. Винтерхофф–Шпурк Петер. Медиапсихология. Основные принципы / Винтерхофф–Шпурк Петер. Харьков, 2007. 170 с.

2. Декларация обязанностей и прав журналистов // Франция: общие сведения о праве по вопросам печати. 1995. № 37. Рос.-фр. Сер. Информационные и учебные материалы.

3. Капрон Рене Дж. Наставни журналистам Ассошіейтед прес. Київ: Видавничій дім: «Києво–Могилянська Академія», 2005. 200 с.

4. Карпачова Н. Право на інформацію: свобода слова, думки, вільного вираження поглядів : щорічна доповідь Уповноваженого з прав людини / Н. Карпачова // Голос України. 2001. 10 груд.
5. Кібл Р. Журналістська етика. Київ: Інститут журналістики, 2007. 188 с.
6. Кодекс професійної етики українського журналіста // Журналіст України. 1997. № 5–6. С. 5.
7. Конституція України. Київ: Преса України, 1996. 80 с.
8. Корконосенко С. Основы журналистики: Учебник для вузов. 2001. 300 с.
9. Костюк В. Тематика семінарських занять та методичні вказівки до вивчення курсу «теорія і методика журналістської творчості». Запоріжжя, 2005. 140 с.
10. Миронченко В. Основы інформаційного радіомовлення: Підручник. Київ: ІЗМН. 1996. 220 с.
11. Основы творческой деятельности журналиста. СПб.: Наука, 2000. 120 с.
12. Петрова Н., Якубенко В. Медіа-право / Петрова Н., Якубенко В. Київ: Інститут журналістики, 2007. 275 с.
13. Потятиник Б. Ключі до мас-медіа. Львів: ПАІС, 2002 . 235 с.
14. Путівник ретельного журналіста. Київ: Інститут журналістики, 2007. 175 с.
15. Різун В.В. Маси: Тексти лекцій. Київ: Видавничо–поліграфічний центр „Київський університет”, 2003. 118 с.
16. Тертичный А. Жанры периодической печати: Учебное пособие. Москва: Аспект Пресс, 2000. 202 с.
17. Уллмен Дж. Журналистское расследование: современные методы и техника / Уллмен Дж. Москва: Национальный институт прессы, 1998. 222 с.
18. Хайдеггер М. Письмо о гуманизме / М. Хайдеггер // Проблема человека в западной философии. Москва, 1988. С. 45-48.

19. Шкляр В.І. Преса керована і преса керуюча / В.І. Шкляр // Українська періодика: історія і сучасність: тези доп. і повідомл. Всеукр. наук.-теорст. копф. 9–10 груд. 1993 р. Л., 1993. С 13–17.

20. Шкляр В.І. Соціальна норма і престиж преси / В.І. Шкляр // Укр. періодика: історія і сучасність / за ред. М.М. Романюка. Львів, 1997. С. 25–28.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://www.cir.org>. (“Columbia Journalism Review”).
2. <http://www.fair.org>. (“Fairness and Accuracy in Reporting”).
3. <http://www.inter.ua/ua/> (Офіційний сайт ТРК “Інтер”).
4. <http://www.ifj.org>. (Міжнародна Федерація журналістів (IFJ – International Federation of Journalists)).
5. www.ji.lviv.ua (Незалежний культурологічний часопис “Ї”).
6. <http://www.mediachannel.org>. (“Media Channel”).
7. <http://mediaed.org>. (Media Education Foundation).
8. <http://www.mediakrytyka.info> (“Медіакритика” – видання Інституту екології масової інформації ЛНУ ім. Івана Франка).
9. <http://www.presswise.org.uk>. (“Press Wise Trust”).
10. <http://www.1plus1.net/> (Офіційний сайт ТРК “1+1”).
11. <http://www.ruj.ru>. (Спілка журналістів РФ).
12. <http://post.semiotics.ru/> (Сайт семіотики).
13. <http://lamp.semiotics.ru/index.htm> (Семіотико–культурологічний журнал “Зелена лампа”).
14. <http://www.telekritika.kiev.ua/> (Інтернетвидання “Телекритика”).
15. <http://yanko.lib.ru/gum.html> (Бібліотека Слави Янко).